

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.001.04.2021

Pan
Tomasz Czop
Dyrektor
Wojewódzkiego Urzędu Pracy
w Rzeszowie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/001 - Wykonanie budżetu państwa w 2020 r. – wykorzystanie dotacji celowej z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na wypłatę uprawnionym podmiotom świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie
ul. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów
T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06
lrz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie (dalej: WUP); ul. Adama Stanisława Naruszewicza 11, 35 - 055 Rzeszów
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Tomasz Czop, Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie, od 26 czerwca 2013 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli. ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Łukasz Malec, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/4/2021 z 4 stycznia 2021 r. (akta kontroli str.1-2, 286)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny, pod względem legalności, gospodarności i rzetelności, wykorzystania przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie dotacji celowej z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych ² na: – wsparcie dla przedsiębiorców na ochronę miejsc pracy, na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników objętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy oraz na opłacenie składek na ubezpieczenie społeczne należnych od pracodawcy; – świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy, na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników nieobjętych przestojem, przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy w związku ze spadkiem obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19 oraz na opłacenie składek na ubezpieczenia społeczne należnych od pracodawcy.
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: – analizy wykorzystania i rozliczenia otrzymanej przez WUP dotacji na ww. cele w 2020 r. z FGŚP; – badania próby wniosków pracodawców i przedsiębiorców, które wpłynęły do dnia 31 grudnia 2020 r. do WUP, – badania rozliczeń złożonych przez pracodawców i przedsiębiorców z wykonania podpisanych umów.

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

² Dalej: FGŚP.

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Uzasadnienie oceny ogólnej

Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie w sposób zgodny z przepisami ustawy o COVID-19⁴, wykorzystywał środki finansowe pochodzące z dotacji celowej z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Zapewnił bieżące wypłaty wsparcia w terminach określonych w umowach z przedsiębiorcami. Wsparcie udzielone zostało zgodnie z założeniami art. 15g oraz 15gg ustawy o COVID-19 m.in. dla przedsiębiorców na: ochronę miejsc pracy, dofinansowanie wynagrodzeń pracowników objętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy oraz na opłacenie składek na ubezpieczenie społeczne należnych od pracodawcy, świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników nieobjętych przestojem, przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy w związku ze spadkiem obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19 oraz na opłacenie składek na ubezpieczenia społeczne należnych od pracodawcy.

Kontrola wykazała, że w 74 na 78⁵ zbadanych przypadków, w których WUP był zobowiązany dokonać wstępnej weryfikacji rozliczeń przedkładanych przez beneficjentów, nie przeprowadził jej w terminie określonym w art. 15g ust. 17b pkt 1 ustawy o COVID-19, tj. w okresie 60 dni od dnia upływu terminu do złożenia rozliczenia i dokumentacji potwierdzającej dane zawarte w rozliczeniu. Wynikało to z m.in. faktu że przedsiębiorcy stosowne rozliczenia przekazywali do WUP ze znacznym opóźnieniem lub ich nie przedkładali, pomimo upływu terminu, przez co WUP nie mógł dokonać wstępnej weryfikacji rozliczenia w określonym wyżej terminie.

W czterech zweryfikowanych rozliczeniach WUP prawidłowo określił kwoty niewykorzystane, wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem oraz należne odsetki które zostały zwrócone przez przedsiębiorców.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wsparcie dla przedsiębiorców na ochronę miejsc pracy (art. 15 g ust. 1 i 2 oraz art. 15gg ustawy o COVID-19)

Opis stanu faktycznego

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Pomocy Społecznej⁷ przekazywało do WUP środki w na wsparcie dla przedsiębiorców. WUP ewidencjonował je na koncie 139-...-2960-53 „Inne rachunki bankowe – FGŚP”.

Wypłaty środków do przedsiębiorców ujmowane były na koncie 139-...-3110 z analityką wg rodzaju udzielonego wsparcia:

- 139-...-3110-51 Inne rachunki bankowe - FGŚP - świadczenia społeczne - wypłaty za czas przestoju;
- 139-...-3110-52 Inne rachunki bankowe - FGŚP - świadczenia społeczne - wypłaty za skrócony wymiar czasu pracy;

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1842 - Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Dalej: ustawa o COVID-19.

⁵ Łącznie badaniu poddano 80 spraw. W dwóch przypadkach nie upłynął termin do dokonania przez WUP wstępnej weryfikacji rozliczeń.

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Dalej: MRPiPS.

- 139-...-3110-54 Inne rachunki bankowe - FGŚP - świadczenia społeczne - wynagrodzenie za pracę.

WUP w 2020 r. złożył do MRPiPS 35 wniosków⁸ na łączną kwotę 457 310,5 tys. zł⁹. Wnioskowana kwota została przekazana z FGŚP.

Do WUP w 2020 r. wpłynęło łącznie 5095¹⁰ wniosków (w tym: 4925 złożonych elektronicznie oraz 170 złożonych w postaci papierowej). Do 31 grudnia 2020 r. zaakceptowanych zostało 2946 wniosków (podpisanych umów), a negatywnie rozpatrzono 1514 wniosków. W trakcie rozpatrywania pozostawało 68 wniosków. Łączna kwota wypłaconych w 2020 r. świadczeń wyniosła 483 315,8 tys. zł. Kwota zobowiązań z tytułu podpisanych umów na koniec 2020 r. wyniosła 41 271,8 tys. zł¹¹.

Stan środków pieniężnych na rachunku bankowym na 31 grudnia 2020 r. przeznaczonych na wypłaty dla przedsiębiorców wyniósł 15 366,9 tys. zł.

WUP nie dokonywał zwrotów środków do MRPiPS w roku 2020.

Zapewniono obsługę interesantów w siedzibie WUP oraz za pomocą systemu WUP-VIATOR¹² i korespondencyjnie. Do WUP nie wpłynęły skargi z tytułu opóźnień w rozpatrywaniu wniosków o przedmiotowe wsparcie, czy też dotyczące wypłat wsparcia.

Zapewniona została możliwość składania wniosków w siedzibie WUP.

(akta kontroli str. 1-10, 42-83, 206-285)

1.1 Wsparcie dla przedsiębiorców na ochronę miejsc pracy (art. 15g ust. 1 i 2 ustawy o COVID-19)

Do 31 grudnia 2020 r. do WUP wpłynęło łącznie 3248¹³ wniosków (w tym 170 wniosków postaci papierowej). Do 31 grudnia 2020 r. rozpatrzonych zostało łącznie 3243¹⁴ wnioski. Zaakceptowanych zostało 1587 wniosków, a 1500 rozpatrzono negatywnie (odmówiono udzielenia wsparcia). W trakcie rozpatrywania było 5 wniosków.

Do 31 grudnia WUP zawarł 1587 umów z podmiotami ubiegającymi się o wsparcie w tym zakresie. Z ich tytułu wypłacono łącznie kwotę wsparcia w wysokości 330 175,2 tys. zł.¹⁵

Saldo zobowiązań z tytułu podpisanych umów według stanu na 31 grudnia 2020 r. wynosiło 28 977,2 tys. zł. Powstałe na koniec 2020 r. zobowiązania wynikały z faktu, iż umowy zostały podpisane w końcówce roku, a termin na wypłatę środków finansowych nie upłynął.

Z odmową (tj. rozpatrzonych negatywnie) spotkało się 1500 wniosków. Stanowiło to 46,1% złożonych wniosków. O odmowie udzielenia wsparcia WUP informował w korespondencji do wnioskodawcy, nie wydawał w tym zakresie decyzji administracyjnej.

Spełnienie przez przedsiębiorcę zobowiązania wypłaty wynagrodzeń pracownikom z otrzymanego wsparcia sprawdzano w trakcie wstępnej weryfikacji złożonego rozliczenia z wykorzystania udzielonego wsparcia (rozliczenia) oraz na podstawie dołączonych do niego dokumentów i oświadczeń. W 2020 r. WUP nie przeprowadzał kontroli w siedzibie beneficjenta w zakresie przestrzegania postanowień umowy, wydatkowania środków

⁸ „Wniosek WUP o przyznanie limitu/zatwierdzenie limitu/zapotrzebowanie na środki finansowe Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na wypłatę świadczeń”.

⁹ Nie jest możliwe wydzielenie kwot na poszczególne formy wsparcia, gdyż zapotrzebowanie wysyłane do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Pomocy Społecznej jak i księgowanie kwot obejmowało łączną wielkość środków na wsparcie.

¹⁰ 567 wniosków pozostawiono bez rozpatrzenia (np. z uwagi na wycofanie wniosku lub złożenie nowego).

¹¹ Saldo Ma konta 240.

¹² Oprogramowanie aplikacyjne WUP-Viator to dedykowany system teleinformatyczny wspomagający w sposób kompleksowy realizację statutowych zadań wojewódzkich urzędów pracy. System integruje dane, obszary działalności oraz procesy realizowane w wojewódzkich urzędach pracy.

¹³ 156 wniosków pozostawiono bez rozpatrzenia (np. z uwagi na wycofanie wniosku lub złożenie nowego).

¹⁴ W tym: 3073 wnioski złożone w postaci elektronicznej i 170 wniosków złożonych w postaci papierowej.

¹⁵ Z czego: z art. 15 g ustawy o COVID-19 - za czas przestoju ekonomicznego 24 280,1 tys. zł oraz z art. 15g ustawy o COVID-19 z tytułu obniżonego wymiaru czasu pracy 305 895,2 tys. zł.

przyznanych na wsparcie, zgodnie z warunkami określonymi w umowie i we wniosku oraz w zakresie właściwego udokumentowania i wykorzystania tych środków.¹⁶

WUP w wyniku wstępnej weryfikacji rozliczeń złożonych przez przedsiębiorców, w dwóch przypadkach nakazał dokonanie zwrotu wsparcia, jako wykorzystanego niezgodnie z zawartą umową, w łącznej kwocie 115 tys. zł (oraz 3,6 tys. zł z tytułu naliczonych odsetek z tytułu nieterminowego zwrotu).

Badaniem szczegółowym objęto:

1. 10 wniosków niezaakceptowanych do udzielenia wsparcia – ustalono, że wnioski były rozpatrywane w czasie od jednego do 40 dni (w tym w czasie od jednego do 14 dni – osiem wniosków, oraz po jednym wniosku w czasie 38 i 40 dni). We wszystkich zbadanych przypadkach, w których czas rozpatrywania wynosił powyżej siedmiu dni, przedsiębiorcy nie dostarczyli wymaganych dokumentów lub ponownie złożyli wniosek (z uwagi na brak możliwości uzupełnienia lub skorygowania złożonego wniosku).

Przedsiębiorcy byli niezwłocznie powiadamiani o braku akceptacji wniosku, tj. tego samego dnia.

2. Dwa wnioski złożone przez przedsiębiorców pozostawały nierozpatrzone na dzień 31 grudnia 2020 r. – ustalono, że wnioski te pozostawały bez rozpatrzenia dwa i osiem dni.

3. 40 wniosków zaakceptowanych (na łączną kwotę 2 770,2 tys. zł), w tym 20 złożonych w formie papierowej – ustalono, że zostały one rozpatrzone w czasie: od jednego do 14 dni – 17 wniosków, 15-30 dni dwa wnioski oraz jeden w czasie 46 dni. W przypadku wniosku rozpatrywanego w czasie 46 dni ustalono, że pomimo iż był on rozpatrywany w czasie powyżej 30 dni, to jednak wypłaty wsparcia dokonano zgodnie z wnioskiem i zawartą umową.

Na podstawie badania tych wniosków ustalono, że do 30 stycznia 2021 r. do WUP powinno zostać złożonych 38 rozliczeń otrzymanych środków wraz z dokumentacją, potwierdzającą ich wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem. W terminie¹⁷ tym zostało złożonych dziewięć rozliczeń. Po upływie 30 dniowego terminu złożonych zostało 16 rozliczeń, a średnie opóźnienie wyniosło 120 dni. 13 przedsiębiorców nie złożyło rozliczenia (średnie opóźnienie na 30 stycznia 2021 r. wynosiło 150 dni). Z powyższej próby (16 złożonych), WUP wstępnej weryfikacji dokonał w przypadku czterech rozliczeń. Tylko w jednym przypadku nastąpiło to w określonym art. 15g ust. 17b pkt 1 ustawy o COVID-19 terminie 60 dni.

Ponadto, ustalono, że wszystkie złożone wnioski zawierały wymagane dokumenty i zostały sporządzone prawidłowo. Nie stwierdzono by WUP nierzetelnie weryfikował wnioski pod względem spełniania kryteriów wsparcia przez przedsiębiorcę. Wypłata wsparcia następowała na warunkach określonych w umowie.

Ustalono, że w przypadku wniosków złożonych w formie papierowej, przyjęta forma wynikała z decyzji przedsiębiorcy.

WUP, weryfikację rozliczenia oraz przekazanych przy nim oświadczeń i dokumentów, przeprowadzał dokonując sprawdzenia m.in. wypłaty wynagrodzeń pracownikom (oraz należnych składek i zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych) warunków odnośnie zatrudniania pracowników, na których otrzymał świadczenie w stosownych okresach, a także pozostałych warunków określonych w umowie.

(akta kontroli str. 3-285)

¹⁶ Przedsiębiorca, który zawarł umowę o wypłatę świadczeń i wykorzystał środki niezgodnie z przeznaczeniem, zobowiązany jest do zwrotu na rachunek bankowy wojewódzkiego urzędu pracy, środków w części wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem. Przedsiębiorca, który odmówił poddania się kontroli lub w razie faktycznej niemożności przeprowadzenia kontroli, zobowiązany jest do zwrotu na rachunek bankowy wojewódzkiego urzędu pracy, całości środków wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków (§ 5 umowy o wsparcie).

¹⁷ W określonym paragrafie 3 umowy o udzielenie wsparcia terminie 30 dni.

1.2 Świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników nieobjętych przestojem, przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy (art. 15gg ustawy o COVID-19)

Do 31 grudnia 2020 r. wpłynęło do WUP 1847 wniosków (wszystkie w postaci elektronicznej) z czego rozpatrzonych zostało 1784¹⁸. Zaakceptowanych zostało 1359 wniosków, a 14 rozpatrzono negatywnie (odmówiono udzielenia wsparcia). W trakcie rozpatrywania (na 31 grudnia 2020 r.) było 63 wnioski.

Do 31 grudnia WUP zawarł 1359 umów z podmiotami ubiegającymi się o wsparcie w tym zakresie. Z ich tytułu wypłacono łącznie kwotę wsparcia w wysokości 153 140,5 tys. zł. Saldo zobowiązań z tytułu podpisanych umów według stanu na 31 grudnia 2020 r. wynosiło 12 294,5 tys. zł. Powstałe na koniec 2020 r. zobowiązania wynikały z faktu, iż umowy zostały podpisane w końcówce roku, a termin na wypłatę środków finansowych nie upłynął.

Rozpatrzonych negatywnie zostało 14 wniosków, co stanowiło to 0,8% złożonych wniosków. WUP o odmowie udzielenia wsparcia informował przedsiębiorców w formie decyzji.

Weryfikacja wniosków - zapewniająca eliminację dofinansowania tych pracowników, którzy byli objęci dofinansowaniem z wniosków składanych m.in. na podstawie art. 15g, art. 15zzb ustawy o COVID-19 przez okres 3 miesięcy - zapewniona została poprzez sprawdzenie czy dany przedsiębiorca nie otrzymał takiego wsparcia ze środków finansowych będących w dyspozycji WUP lub powiatowego urzędu pracy.

Sprawdzenie spełnienia przez przedsiębiorcę zobowiązania wypłaty wynagrodzeń pracownikom z otrzymanego wsparcia weryfikowane było w trakcie przeprowadzanej weryfikacji wstępnej złożonego rozliczenia z wykorzystania udzielonego wsparcia (rozliczenia) oraz dołączonych do niego dokumentów i oświadczeń. W 2020 r. WUP nie przeprowadzał kontroli beneficjenta w zakresie przestrzegania postanowień umowy, wydatkowania środków przyznanych na wsparcie, zgodnie z warunkami określonymi w umowie i we wniosku oraz w zakresie właściwego udokumentowania i wykorzystania tych środków.

WUP, w wyniku przeprowadzonej wstępnej weryfikacji rozliczeń złożonych przez przedsiębiorców, nie stwierdził wykorzystania środków niezgodnie z przeznaczeniem.

Badaniem szczegółowym objęto:

1. 10 wniosków nierozpatrzonych – ustalono, że wnioski były rozpatrywane w czasie od 14 do 178 dni (liczonych od dnia ich wpływu do WUP do 31 grudnia 2020 r.). Nie stwierdzono, by długi czas rozpatrywania wniosku uzależniony był od opieszalejszych działań WUP. We wszystkich zbadanych przypadkach przedsiębiorcy, pomimo wezwania, nie dostarczyli wymaganych dokumentów, bądź wycofali złożony wniosek, a WUP pozostawił je bez rozpatrzenia.

2. 10 wniosków niezaakceptowanych na dzień 31 grudnia 2020 r. – ustalono, że czas jaki upłynął od daty wpływu wniosku do momentu jego rozpatrzenia wynosił od 10 do 87 dni (w tym w czasie 10 dni – jeden wniosek, od 15 do 30 dni – trzy wnioski, od 30 do 60 dni – pięć wniosków oraz jeden w czasie 87 dni). Przedsiębiorcy zostali niezwłocznie powiadomieni o braku akceptacji wniosku (tego samego dnia). Ustalono, że brak akceptacji był uzasadniony, wynikał m.in.: ze złożenia wniosku przez osobę nieuprawnioną; korzystania z innej formy wsparcia czy wycofania wniosku przez przedsiębiorcę. Długi okres rozpatrywania wniosków wynikał m.in. z faktu, że przedsiębiorcy długo uzupełniali dokumentację bądź składali nowy wniosek (w tym przypadku czas rozpatrywania wniosku oznaczony w systemie WUP-VIATOR nie świadczył o czasie jego procedowania, a jedynie technicznym charakterze wprowadzenia daty kończącej jego rozpatrywanie).

3. 40 wniosków zaakceptowanych (na łączną kwotę 12 519,3 tys. zł), w tym 20 złożonych w formie papierowej – ustalono, że wnioski zostały złożone do właściwego WUP ze względu

¹⁸ 411 wniosków pozostawiono bez rozpatrzenia (np. z uwagi na wycofanie wniosku lub złożenie nowego).

na siedzibę przedsiębiorcy. Wnioski rozpatrzone zostały w czasie: od jednego do 14 dni – 20 wniosków, 15-30 dni - 14 wniosków oraz sześć wniosków w terminie od 31 do 52 dni. W przypadku wniosków rozpatrywanych powyżej 30 dni ustalono, że były one niekompletne i uzupełniane. Weryfikacja wniosków odbywała się w oparciu o kryteria określone w art. 15gg ust. 9 i 10 ustawy o COVID-19 i dokumentowana była na formularzach kontrolnych.

Na podstawie badania powyższych 40 wniosków ustalono, że do 30 stycznia 2021 r. do WUP powinno zostać złożonych 35 „rozliczeń otrzymanych środków na rzecz ochrony miejsc pracy z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wraz z dokumentacją, potwierdzającą wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem przekazanych świadczeń i środków” w określonym paragrafie 3 umowy o udzielenie wsparcia oraz art. 15gg ust.19 ustawy o COVID-19 terminie 30 dni. W terminie tym przedsiębiorcy złożyli 28 rozliczeń. WUP do 30 stycznia 2021 r. nie dokonał wstępnej weryfikacji złożonych rozliczeń.

Ustalono, że wypłaty wsparcia realizowane były zgodnie z terminami określonymi we wnioskach oraz zawartymi umowami.

Wszystkie złożone wnioski zawierały wymagane dokumenty i zostały sporządzone prawidłowo. Nie stwierdzono by WUP nierzetelnie weryfikował wnioski pod względem spełniania kryteriów wsparcia przez przedsiębiorcę. Wypłata wsparcia następowała na warunkach określonych w umowie.

(akta kontroli str. 3-285)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W 74 przypadkach – na 78 zbadanych – WUP nie dokonał w terminie, określonym w art. 15g ust. 17b pkt 1 ustawy o COVID-19, wstępnej weryfikacji rozliczeń otrzymanych środków na rzecz ochrony miejsc pracy z FGŚP. Weryfikacja powinna być przeprowadzona w terminie 60 dni od dnia upływu terminu do złożenia przez przedsiębiorcę rozliczenia wraz z dokumentacją potwierdzającą dane zawarte w rozliczeniu. Jednym z powodów takiego stanu były stwierdzone w trakcie kontroli przypadki nieprzedłożenia przez przedsiębiorców – lub przedłożenia z opóźnieniem – rozliczeń. W 35 przypadkach WUP nie dokonał wstępnej weryfikacji pomimo złożenia rozliczenia przez przedsiębiorcę. Natomiast w 39 przypadkach WUP nie dokonał weryfikacji ponieważ mimo upływu terminu przedsiębiorcy nie przedłożyli rozliczenia.

Dyrektor WUP w przedłożonych wyjaśnieniach podał, że wstępna weryfikacja jest przeprowadzana w miarę możliwości, gdyż pracownicy WUP oddelegowani do rozpatrywania oraz rozliczania wniosków składanych w ramach ustawy o COVID-19 w pierwszej kolejności rozpatrują złożone wnioski. Dyrektor wskazał również że ustnie polecił by pracownicy na bieżąco monitorowali czy przedsiębiorcy składają rozliczenia terminowo oraz by pracownicy w miarę możliwości dokonywali wstępnej weryfikacji rozliczeń w terminie określonym w przepisach ww. ustawy. Dodatkowo w dniach od 01 do 12 lutego 2021 r. przeprowadzono identyfikację wniosków, dla których termin rozliczenia przypadał w roku 2020, a dla których nie wpłynęły żadne dokumenty rozliczeniowe. Zidentyfikowano 341 takich wniosków i do beneficjentów przekazano pismo przypominające o obowiązku rozliczenia.

(akta kontroli str. 84-120, 195-205, 287-304)

V. Uwagi i wnioski

- W związku powyższymi ustaleniami kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:
- Uwaga** Ustalenia kontroli wskazują, że WUP nie monitorował (nie egzekwował) dotrzymywania, przez beneficjentów, terminu składania rozliczenia udzielonych im świadczeń. Zgodnie z zawartymi umowami beneficjent zobowiązany był do rozliczenia przyznanego mu świadczenia w terminie do 30 dni od zakończenia okresu wsparcia.¹⁹ (zgodnie z zapisami art. 15gg ust. 19 ustawy o COVID-19) lub § 3 umowy o wypłatę świadczeń (...) zawartej z WUP). Jednocześnie WUP, w ciągu 60 dni od upływu powyższego 30 dniowego terminu, zobowiązany był do dokonania wstępnej weryfikacji przedłożonego rozliczenia (art. 15g ust. 17b pkt 1 ustawy o COVID-19). Przepisy ustawy o COVID-19 nie uzależniają terminu na przeprowadzenie wstępnej weryfikacji rozliczenia od dnia przekazania go do WUP przez przedsiębiorcę. NIK zauważa, że WUP nie mógł przeprowadzić takiej weryfikacji w przypadku, gdy rozliczenie wpłynęło do niego po terminie lub nie zostało złożone. Ponadto, WUP nie został wyposażony przez ustawodawcę w narzędzia pozwalające na skuteczne egzekwowanie terminowości przedkładania rozliczeń. Niemniej jednak, zdaniem NIK, WUP powinien, w celu dotrzymania ustawowego terminu na wstępną weryfikację rozliczenia, na bieżąco monitorować czy przedsiębiorcy przedłożyli rozliczenie w terminie, określonym przepisami ustawy o COVID-19 oraz umową.
- NIK podziela pogląd wyrażony przez Dyrektora że zapisy art. 15g ustawy, a także zapisy umowy nie dawały WUP przesłanego do wzywania przedsiębiorców do złożenia rozliczenia wraz z rygorem zwrotu całości przyznaných środków²⁰. Dyrektor poinformował, że WUP w reakcji na w/w pismo Ministerstwa wysłał, do przedsiębiorców którzy nie złożyli rozliczeń, w dniu 28 września 2020 r. maile przypominające o tym obowiązku.
- W ocenie NIK, zasadne byłoby podjęcie działań, które umożliwiłyby skuteczne egzekwowanie przez WUP terminowego składania rozliczeń przez beneficjentów. Zdaniem NIK, Dyrektor WUP powinien w tym celu wystąpić do Ministra RPiPS z wnioskiem o wprowadzenie rozwiązań (np. we wzorze umowy lub innych przepisach) pozwalających WUP na egzekwowanie obowiązku złożenia rozliczenia przez beneficjentów w wyznaczonym terminie.
- Wniosek** Podjęcie skutecznych działań w celu zapewnienia przeprowadzania wstępnej weryfikacji rozliczeń, przedkładanych przez przedsiębiorców, w terminie określonym w art. 15g ust. 17 pkt 1 ustawy o COVID-19.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

- Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.
- Prawo zgłoszenia zastrzeżeń** Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie²¹ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora jednostki organizacyjnej Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b

¹⁹ Z wyjątkiem gdy przekazanie środków na rachunek bankowy beneficjenta nastąpiło po zakończeniu miesiąca, za który były należne - wówczas termin 30-dniowy rozpoczyna swój bieg pierwszego dnia po otrzymaniu przez beneficjenta środków z tego tytułu.

²⁰ Pismo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej znak DF.III.070.247.2020.PP z dnia 23 września 2020 r., w którym stwierdzono, że „W przypadku, gdy beneficjent nie dokona rozliczenia środków w wyznaczonym 14 -dniowym terminie stosuje się zasady określone w pkt 1 niniejszych wytycznych. Zgodnie z pouczeniem zawartym w wezwaniu, zwrotowi podlega cała kwota pomocy wraz z odsetkami właściwymi dla danej umowy, liczonymi od całej kwoty pomocy poczynawszy od dnia następującego po dniu przekazania środków na rachunek bankowy beneficjenta.”

²¹ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 26 marca 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Kontroler
Łukasz Malec
Starszy inspektor
kontroli państwowej

Dyrektor
Wiesław Motyka
/-/

/-/